

6. Чундак М. В. Стягнення аліментів в порядку наказного провадження. Основні проблеми та шляхи до вдосконалення Законодавчих норм. *Часопис Академії адвокатури України*. 2012. № 2. С. 1–6.

7. Волкова Н. В. Виконання судових рішень про стягнення аліментів на утримання дитини у період воєнного стану. «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). С.767-769

8. Про внесення зміни до розділу ХІІІ «Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про виконавче провадження» : Закон України від 15 березня 2022 року № 2129-ІХ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2129-20#Text>

**Клименко Ю. А., Степаненко А. О.**

*студенти 3-го курсу факультету прокуратури та слідства  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**Науковий керівник:** к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу  
Гонгало Р. Ф.

## **ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ**

Слід почати з того, що доказування є важливою складовою правосуддя. Так одним із завдань правосуддя є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних справ, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. [1] Об'єктивно, всебічно та повно розглянути справу нам допомагають докази, які надаються сторонами конфлікту і повністю конкретизують їхню позицію по справі, що дає можливість суду дослідити обставини, які стали причиною конфлікту. Докази виступають певним аргументом, щодо обґрунтування сторонами своїх позицій та захисту порушених прав, адже саме від якості та повноти поданих доказів буде залежати прийняте судом рішення.

Варто звернути увагу на таку тему в цивільному судочинстві як електронні докази. Так внаслідок судової реформи 2017 року було розширено засоби доказування в Цивільному процесуальному

кодексі (далі – ЦПК) до яких було включено електронні докази. В ЦПК України визначення поняття «електронних доказів» є досить широким та конкретизованим, адже надається вичерпний перелік видів електронних доказів та джерел їх збереження. Хоча нормативне закріплення даного поняття відбулося не так давно, але їх реалізація в судовій практиці відбувається досить тривалий час. Проте на сучасному етапі в законодавстві існують лише загальні правила їх застосування. В даний час відсутня законодавча регламентація щодо порядку збирання, оформлення, дослідження, тощо. На сьогодні судова практика визнання таких доказів належними та допустимими є досить суперечливою. Підсумовуючи, слід зазначити, що закріплення електронних доказів як самостійного засобу доказування є досить прогресивним кроком у напрямі оновлення та модернізації судочинства. Хочемо підтримати думку І. Ю. Татулич, яка вважає, що це безсумнівно, значний крок вперед, шлях до досягнення прозорості в діяльності судів, оскільки спрощує доступ до правосуддя, скорочує терміни розгляду судових справ, адаптує національне законодавство до нормативно-правової бази Європейського Суду [2, с. 75].

Після нападу російської федерації на нашу державу, в умовах воєнного стану електронний суд набув актуальності, що дозволяє громадянам нашої держави мати право доступу до суду з дотриманням безпечних умов. В сучасних реаліях все частіше електронні докази стають об'єктом дослідження.

Детально аналізуючи законодавство, варто звернути увагу на статтю 7 Закону «Про електронні документи та електронний документообіг», [3] в якому зазначено, що електронна копія та копія електронного документа в паперовому документі засвідчується в порядку, передбаченому законом. Засвідчення копії електронного документа, на жаль, досі залишається не вирішеним, оскільки воно законодавчо не врегульоване. Виникає питання щодо засвідчення доказів, які були взяті з мережі інтернет та інших електронних носіїв, так як у процесуальному законодавстві відповідність копії документа, що підтверджує повноваження представника, оригіналу може бути засвідчена підписом судді. Що ж до нотаріального засвідчення, то відповідно до закону, нотаріус може засвідчити тільки копії оригіналів письмових документів. Засвідчити інформацію з мережі інтернет або електронні копії нотаріус не має права.

Вирішити проблематику даного питання намагалися ще в 2018 році, формуючи законопроект, щодо внесення змін до діючого Цивільно процесуального законодавства, а саме до статті 100. На жаль, проект закону так і не був розглянутий Верховною Радою України. А з початком воєнних дій в нашій державі став не на часі, тому зараз не може розцінюватися як актуальний.

Труднощі щодо засвідчення електронного доказу можна пояснити ще тим, що інформація, яка міститься на носії, може бути змінена її користувачем чи зберігачем та видалена умисно або випадково, що може призвести до неможливості доведення самого факту наявності даної інформації. Тож, в майбутньому законотворцям слід детально розглянути дане питання та внести конкретні уточнюючі положення, щодо регулювання цієї теми. Це унеможливить виникання різних труднощів в практичній реалізації та удосконалив сучасне законодавство, що буде діяти чітко відповідно до норм, встановлених законом.

Можемо зробити висновок про те, що законодавче закріплення електронних доказів як засобів доказування є прогресивним кроком, особливо в сучасних непростих умовах, в яких знаходиться наша держава. Саме використання електронних доказів дозволяє забезпечити повноцінний обмін процесуальними документами в електронній формі, між сторонами та учасниками судового процесу. Важливе місце посідає процедура надання цього виду доказів, адже вона має велике значення для формування сучасної судової практики. Фіксація електронного документа перед подачею до суду також має велике значення. Наявність електронного доказу, позбавляє особу необхідності особистої участі в суді, особливо якщо це стосується воєнного стану, коли у багатьох не має можливості звернутися очно.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
2. Татулич І. Ю. Місце та роль «Електронного суду» у забезпеченні ефективності цивільного судочинства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. № 46. С. 74–80.
3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 року. № 851–15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>